

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ30/2018

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα την 27η Μαρτίου 2018, ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00 π.μ., και επί της οδού Κεφαλληνίας 45, στην Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη της Αρχής, παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Αντιπρόεδρος (Προεδρεύουσα) Χριστίνα Μπουσουλέγκα

Μέλη

Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης

Δημήτριος Λουρίκας (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Ο Πρόεδρος της Αρχής καθώς και ένα τακτικό μέλος απουσίασαν λόγω δικαιολογημένου υπηρεσιακού κωλύματος, ενώ δεν υπήρξε λόγος παρουσίας των αναπληρωματικών μελών, λόγω της απαρτίας.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτρια: Αναστασία Θεοδωρακοπούλου, Οικονομολόγος, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησε η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, Χριστίνα Καξιρή, η οποία αποδεσμεύτηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. ββ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς ΑμεΑ από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις πιστοποιημένου

φορέα του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και αντιστρόφως στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, για τα έτη 2018, 2019 και 2020, προϋπολογισμού 444.438,86€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 317960/63851/08-12-2017 αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) που παρελήφθη στις 11-12-2017 (αρ. πρωτ. εισερχ. 7253), όπως συμπληρώθηκε, κατόπιν αιτήματος της Αρχής, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 297285/59910/07-03-2018 έγγραφο (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου 1437/09-03-2018) και τα συνημμένα σε αυτά έγγραφα, η ΠΕ Κορινθίας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' (δδ) ν. 4013/2011, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, με επικαλούμενη νομική βάση τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού επί τη βάση της ύπαρξης τεχνικών λόγων), για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς παιδιών και ενηλίκων ΑμεΑ από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του "Ευθύμιου Κέντρου Αποθεραπείας και Αποκατάστασης" και αντιστρόφως, προϋπολογισμού 444.438,86€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., ήτοι προϋπολογισμού 551.104,18€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για τα έτη 2018, 2019 και 2020.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

1. Από τα στοιχεία του υποβληθέντος φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.1. Με την με αρ. 151/15-05-2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Πελοποννήσου (ΑΔΑ: 7ΔΜΤ7Λ1-Λ70) εγκρίθηκε η σύναψη προγραμματικής σύμβασης κοινωνικού σκοπού μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε. για την υλοποίηση του έργου «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2017, 2018 ΚΑΙ 2019», με προϋπολογισμό 483.034,86 € (συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.) και καταρτίστηκαν οι όροι αυτής.

1.2. Σύμφωνα με τη με αρ. 1878/22-09-2017 απόφασή του, το Τμήμα VI του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως προς την ανάκληση της με αρ. 19/2017 Πράξης του Επιτρόπου της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Αρκαδίας, απεφάνθη ως εξής:

"[...] 1. Με την κρινόμενη αίτηση [...] ζητείται εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά παραδεκτώς η ανάκληση της 19/2017 Πράξης του Επιτρόπου της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Αρκαδίας, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της αιτούσας Περιφέρειας και της εταιρείας «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ», για την εκτέλεση του έργου «Υπηρεσίες μεταφοράς παιδιών και ατόμων με ειδικές ανάγκες στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας για τα έτη 2017, 2018 και 2019». Περαιτέρω, παραδεκτώς και με προφανές έννομο συμφέρον παρεμβαίνει υπέρ της αιτούσας και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης η μετέχουσα στη σύμβαση «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.».

2. Η ελεγχόμενη προγραμματική σύμβαση συνάπτεται, κατ' επίκληση του άρθρου 100 του ν. 3852/2010, μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου - Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, που αποτελεί Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β' βαθμού, και της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων Νομού Κορινθίας – Ανώνυμη Μεταφορική Τουριστική και Εμπορική Εταιρεία» και με δ.τ. «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ». Αντικείμενο της σύμβασης αποτελεί η μεταφορά παιδιών και ατόμων με ειδικές ανάγκες, από τον τόπο κατοικίας τους, εντός της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, στο Ευθύμιου Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης, στην

Αρχαία Κόρινθο, το οποίο είναι ιδιωτικός φορέας που ανήκει στο ν.π.ι.δ. με την επωνυμία «Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Παιδιών και Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Νομού Κορινθίας» και παρέχει υπηρεσίες (θεραπευτικά εργαστήρια και προγράμματα προεπαγγελματικής κατάρτισης) σε παιδιά που πάσχουν από εγκεφαλική παράλυση, κινητικά προβλήματα και νοητική υστέρηση.

3. Με την προσβαλλόμενη Πράξη του Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου στο Νομό Αρκαδίας, κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή της ως άνω προγραμματικής σύμβασης με την αιτιολογία ότι: α) δεν αποτελεί γνήσια προγραμματική σύμβαση, αφού ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν επιτυγχάνεται με ισόρροπη σύμπραξη των συμβαλλομένων μερών, αλλά εξαντλείται αποκλειστικά και χωρίς τη σύναψη περαιτέρω εκτελεστικών συμβάσεων με τη χρηματοδότηση και την κάλυψη του συνολικού λειτουργικού κόστους από την Περιφέρεια, επομένως, κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό, αποτελεί αμφοτεροβαρή σύμβαση για την ανάθεση από την Περιφέρεια υπηρεσίας μεταφοράς προσώπων έναντι συμβατικού τιμήματος, το ύψος του οποίου έχει προσδιοριστεί μονομερώς από την ΚΤΕΛ Ν ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ, β) η δαπάνη δεν είναι λειτουργική για την Περιφέρεια, καθόσον το αντικείμενο της σύμβασης δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητές της, όπως προβλέπονται στο άρθρο 186 του ν. 3852/2010, ούτε αποτελεί «μεταφορά μαθητών» κατά την έννοια του νόμου, αφού η αρμοδιότητα αυτή αφορά αποκλειστικά σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και όχι σε μαθητές ιδιωτικών σχολείων, γ) σε κάθε περίπτωση, δεν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για τη μεταφορά μαθητών και δ) ο υπολογισμός του ημερήσιου κόστους της παρεχόμενης υπηρεσίας είναι ασαφής, στο μέτρο που δεν γίνεται αναφορά στο μέγεθος των οχημάτων που θα χρησιμοποιηθούν και στο αν τα οχήματα αυτά θα μεταφέρουν αποκλειστικά τους ΑΜΕΑ μαθητές ή θα εξυπηρετούν παράλληλα και τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. [...]

13. Με τα δεδομένα αυτά, το Τμήμα κρίνει ότι η ελεγχόμενη σύμβαση δεν συνιστά γνήσια προγραμματική σύμβαση του άρθρου 17 του ν. 3329/2005, αλλά υπό το μανδύα αυτής υποκρύπτεται μία αυτοτελής, εξ επαχθούς αιτία σύμβαση μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ». Τούτο δε καθόσον τα μέρη που φέρονται συμβαλλόμενα δεν εκκινούν από κοινή αφετηρία για την επίτευξη δημόσιου σκοπού, αλλά επιδιώκουν η μεν Περιφέρεια την εκτέλεση της υπηρεσίας μετακίνησης των δικαιούμενων προσώπων, για λόγους κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, ενώ το Κ.Τ.Ε.Λ., το αντάλλαγμα για την εκτέλεση των υπηρεσιών που αποτελεί αντικείμενο των αναλαμβανόμενων από αυτό δράσεων. Προς τούτο προβλέπεται μονομερής χρηματοδότηση της δράσης από τις πιστώσεις τις Περιφέρειας, που κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό αποτελεί το αντάλλαγμα για την εκτέλεση της ανατιθέμενης εργασίας μεταφοράς, η οποία επιπλέον επιβαρύνεται με το ποσό του Φ.Π.Α., που προβλέπεται μόνον στις εξ επαχθούς αιτίας συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Τούτο δε, δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, εν προκειμένω, το αντάλλαγμα δεν αποφέρει το σύνηθες κέρδος στην συμμετέχουσα επιχείρηση (η οποία υποστηρίζει ότι υφίσταται ζημία από τη σύμβαση αυτή, αφού προσφέρει έκπτωση 7% επί της δαπάνης και παρέχει χωρίς επιβάρυνση εξειδικευμένο συνοδό), απορριπτομένων ως αβάσιμων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της αιτούσας και της παρεμβαίνουσας (βλ. και Ε.Σ. Τμ, Μειζ. Επτ. Συνθ. 1747/2016). Ενδεικτικό δε του ότι δεν πρόκειται για προγραμματική σύμβαση, αλλά για απευθείας ανάθεση, είναι και το γεγονός ότι ο επιδιωκόμενος από τα συμβαλλόμενα μέρη σκοπός ολοκληρώνεται και εξαντλείται με τη σύναψη της ελεγχόμενης σύμβασης, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω η υπογραφή εκτελεστικής τοιαύτης. Ενόψει των ανωτέρω, η πλημμέλεια που αναδείχθηκε με την προσβαλλόμενη Πράξη είναι βάσιμη.

14. Περαιτέρω, με την αίτησή της η αιτούσα ισχυρίζεται ότι η «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ» «είναι η μοναδική στη χωρική αρμοδιότητα [της Περιφέρειας] που διαθέτει κατάλληλα και πιστοποιημένα

λεωφορεία μεταφοράς ΑΜΕΑ». Ο λόγος αυτός, ανεξαρτήτως του ότι δεν τεκμηριώνεται από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, συνιστά αυτελή λόγο για τον οποίο δικαιολογείται η προσφυγή σε απευθείας ανάθεση των ανατιθέμενων υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4412/2016, κατά τούτο δε, αλυσιτελώς και προώρως προβάλλεται από την αιτούσα στην ελεγχόμενη διαδικασία, αφού η βασιμότητά του θα ελεγχθεί στο πλαίσιο του ελέγχου της σύμβασης για την ανάθεση της υπηρεσίας μεταφοράς των ανωτέρω προσώπων. Ομοίως, στο ίδιο στάδιο, θα ελεγχθεί τόσο η πληρότητα της περιγραφής του αντικειμένου της παρεχόμενης υπηρεσίας (που ήδη επισημαίνεται από τον Επίτροπο) όσο και η τήρηση της αρχής της οικονομικότητας, με βάση τις προϋποθέσεις του νόμου, χωρίς να αποκλείεται, ως συγκριτικό στοιχείο, η λήψη υπόψη του κόστους των αντίστοιχων υπηρεσιών, όπως προκύπτει από την εφαρμογή των Κ.Υ.Α. 24001/2013 (Β' 1449) και 31636/2015 (Β' 1931). Τέλος απορριπτέος είναι ο λόγος ανάκλησης περί συνδρομής λόγων δημοσίου συμφέροντος δεδομένου ότι αυτό υπηρετείται με την τήρηση του νόμου, ενώ πρέπει να απορριφθεί ενόψει της σαφήνειας των εφαρμοστέων διατάξεων και ο λόγος ανάκλησης περί συγγνωστής πλάνης.

15. Κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση ανάκλησης και η σχετική παρέμβαση, πρέπει να απορριφθούν.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση ανάκλησης και την παρέμβαση.

Αποφαίνεται ότι η 19/2017 πράξη του Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό Αρκαδίας δεν πρέπει να ανακληθεί. [...]."

2.1. Ακολούθως, με το αρ. πρωτ. 317960/63851/08-12-2017 (αρ. πρωτ. εισερχ. 7253/11-12-2017 έγγραφο-αίτημα, η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας αιτήθηκε την παροχή της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011, ως ισχύει, σύμφωνης γνώμης της Αρχής προκειμένου για την προσφυγή της σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού με ρητώς επικαλούμενη νομική βάση τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2' περ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού επί τη βάση της ύπαρξης τεχνικών λόγων) προκειμένου για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς παιδιών και ενηλίκων ΑμεΑ από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του "Ευθύμειου Κέντρου Αποθεραπείας και Αποκατάστασης" και αντιστρόφως, ενδεικτικού προϋπολογισμού 483.034,86€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για τρία (3) έτη, με την «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ».

Ειδικότερα, με το ως άνω έγγραφό του, ο αιτών φορέας επικαλείται τα εξής:

"Η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 186 παρ. Ζ.ΙΙ.6 του Ν.3852/10 και 25-26 του Π.Δ. 131/2010, αποσκοπώντας στην ανάπτυξη προνοιακής δράσης σε τοπικό επίπεδο για την προστασία, υποστήριξη και αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες προτίθεται να συνάψει σύμβαση παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ατόμων ΑΜΕΑ εντός της χωρικής της αρμοδιότητας. Για το λόγο αυτό μετά από εισήγησή της, το Περιφερειακό Συμβούλιο Περιφέρειας Πελοποννήσου ενέκρινε με την αριθ. 151/15-05-2017 απόφασή του τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης κοινωνικού σκοπού, μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της «Κ.Τ.Ε.Λ. Ν.ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε» για την υλοποίηση του έργου «Υπηρεσίες μεταφοράς παιδιών και ατόμων με ειδικές ανάγκες στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας για τα έτη 2017, 2018 και 2019», συνολικού προϋπολογισμού 483.034,86€ (συμπ. ΦΠΑ). Στη συνέχεια η Π.Ε. Κορινθίας απέστειλε για προσυμβατικό έλεγχο στην Υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Ν. Αρκαδίας το σχέδιο της προγραμματικής σύμβασης, η οποία με την αριθ. 19/2017 πράξη του αρμόδιου Επιτρόπου έκρινε ότι κωλύεται η υπογραφή της. Κατόπιν αυτού, η Π.Ε. Κορινθίας κατέθεσε αίτηση ανάκλησης της εν λόγω

Πράξης ενώπιον του τμήματος IV του Ελεγκτικού Συνεδρίου η οποία απορρίφθηκε με την απόφαση 1878/2017 του εν λόγω οργάνου.

Εντούτοις, στην εν λόγω απόφαση αναφερόταν η ύπαρξη δυνατότητας προσφυγής στη διαδικασία του άρθ. 32 του Ν.4412/16 για την απευθείας ανάθεση της υπηρεσίας καθώς η «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.» είναι η μοναδική εταιρεία στη χωρική αρμοδιότητα μας που διαθέτει κατάλληλα και πιστοποιημένα λεωφορεία μεταφοράς Α.Μ.Ε.Α.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

1) σύμφωνα με το αριθ. 293343/58943/16-11-2017 έγγραφο της Δ/σης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Π.Ε. Κορινθίας μας γνωστοποιήθηκε η ύπαρξη τεσσάρων (4) Δ.Χ. ιδιόκτητων λεωφορείων της «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.» με θέσεις Α.Μ.Ε.Α., ικανά να μεταφέρουν τα απαιτούμενα άτομα

2) σκοπός της σύμβασης θα είναι η μεταφορά ανήλικων και ενήλικων ατόμων με ειδικές ανάγκες από και προς το Ευθύμιο Κέντρο, το οποίο είναι η μόνη ιδιωτικής πρωτοβουλίας εξειδικευμένη δομή, φιλανθρωπικού χαρακτήρα, για την υποδοχή και υποβοήθηση των ατόμων αυτών, η βαρύτητα της πάθησης των οποίων τα εμποδίζει να ενταχθούν ακόμη και στο Ειδικό Σχολείο που λειτουργεί στην Κόρινθο

3) η ανάγκη μεταφοράς των εν λόγω ατόμων απαιτεί την εκτέλεση τεσσάρων δρομολογίων που μπορούν να καλυφθούν με τα διαθέσιμα και πιστοποιημένα λεωφορεία της «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.», τα οποία θα μεταφέρουν αποκλειστικά τα ΑΜΕΑ άτομα και δεν θα εξυπηρετούν παράλληλα τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής τις ώρες αποκλειστικής χρήσης τους στο πλαίσιο της σύμβασης

4) ο αρχικός υπολογισμός του κόστους μεταφοράς βασίστηκε στις διατάξεις των Ν.4199/2013 και Ν.2963/2001 και στις εκδοθείσες Υ.Α. κατ' εφαρμογή αυτών, όπως αναφέρονται αναλυτικά στη σελ. 7 της αριθ. 151/15-05-2017 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιφέρειας Πελοποννήσου. Το τελικό κόστος της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με το μοναδικό πάροχο της συγκεκριμένης υπηρεσίας εντός της χωρικής μας αρμοδιότητας θα προκύψει από τη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

παρακαλούμε να εξετάσετε το αίτημα της υπηρεσίας μας για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, κατά τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β του Ν.4412/16), για την (απ' ευθείας) ανάθεση στην πάροχο «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.» της σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ατόμων ΑΜΕΑ στην Π.Ε. Κορινθίας, καθώς είναι η μοναδική εταιρεία που διαθέτει κατάλληλα και πιστοποιημένα λεωφορεία μεταφοράς Α.Μ.Ε.Α. στο Ν.Κορινθίας.”

2.2. Κατόπιν εξέτασης των ανωτέρω προσκομισθέντων από την αναθέτουσα αρχή στοιχείων του φακέλου, η Αρχή, με το με αρ.πρωτ. 7253/20-12-2017 έγγραφό της, κάλεσε την ΠΕ Κορινθίας να παράσχει διευκρινίσεις και να συμπληρώσει το φάκελο του εξεταζόμενου αιτήματος, δεδομένου ότι διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν δυνατό να ολοκληρωθεί ο έλεγχος συνδρομής των όρων προσφυγής στη σκοπούμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Ειδικότερα, με το ως άνω έγγραφο της Αρχής ζητήθηκε να υποβληθούν:

“[...] α) Σχέδιο απόφασης του αρμόδιου οργάνου του φορέα σας περί προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση της αιτούμενης σύμβασης, από το οποίο θα προκύπτουν τα εξής: i) σαφής και αναλυτικός προσδιορισμός όλων των στοιχείων της σύμβασης (ενδεικτικά αναφέρεται διάρκεια, αριθμός δρομολογίων, συνολική προϋπολογισθείσα αξία και αξία των τμημάτων κλπ), με αναφορά στους αντίστοιχους κωδικούς CPV

του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2195/2002 της 5^{ης} Νοεμβρίου 2002, για το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (L 340), ως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 213/2008 της 28^{ης} Νοεμβρίου 2007 (L 74/1), ii) η νομική βάση του αιτήματός σας με ρητή ένταξή του σε κάποια από τις διατάξεις των υποπεριπτώσεων της περ. (β) παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, iii) πλήρης και ειδική αιτιολογία περί της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής των ως άνω επικαλούμενων διατάξεων.

β) Το σύνολο των εγγράφων και στοιχείων στα οποία θεμελιώνεται η προσφυγή σε διαπραγμάτευση. Στο πλαίσιο αυτό παρακαλούμε να υποβάλετε τεκμηρίωση αναφορικά με το ισχυρισμό ότι η “ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ” είναι η μοναδική εταιρεία που διαθέτει κατάλληλα και πιστοποιημένα λεωφορεία μεταφοράς ΑΜΕΑ, λαμβανομένου υπόψη και του ότι τυχόν γεωγραφικός περιορισμός που επιβάλλει, για την εκτέλεση της υπό ανάθεσης σύμβασης, ο οικονομικός φορέας να διαθέτει τις εγκαταστάσεις του εντός της συγκεκριμένης περιοχής θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς με βάση την ικανοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού.

γ) Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη μεταφορά ατόμων ΑΜΕΑ, ιδίως στο μέτρο που αφορά στις προδιαγραφές και τις ειδικότερες απαιτήσεις που διέπουν τις ως άνω υπηρεσίες.

δ) Στην περίπτωση επίκλησης της παραγράφου 2 περ. βθ του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, έκθεση του φορέα σας από την οποία θα πρέπει να προκύπτει: i) ο ακριβής προσδιορισμός και η αιτιολόγηση κατά περίπτωση των επικαλούμενων τεχνικών λόγων (π.χ. τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει), με βάση την οποία θα τεκμηριώνεται η επικαλούμενη απουσία ανταγωνισμού επί τη βάση της ύπαρξης τεχνικών λόγων, ii) ότι δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο ως προς τις υπηρεσίες που σκοπεύετε να σας παράσχει ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας, όπως τέτοια (εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο) νοείται η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής, ακόμα και εκτός Ελλάδος, ή η ύπαρξη παρεμφερούς από άποψη λειτουργίας εξοπλισμού και υπηρεσιών, την ενδεχόμενη χρήση των οποίων έχετε σταθμίσει, καθώς επίσης iii) ότι η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού εκ μέρους του φορέα σας περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης με στόχο τη μελλοντική διαδικασία ανάθεσης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να προκύπτουν σαφώς οι λόγοι και ο τρόπος (πχ τυχόν έρευνα αγοράς, διαβούλευση, ανοιχτή πρόσκληση) με τον οποίο η Υπηρεσία σας κατέληξε στη διαπίστωση ότι η εν λόγω μεταφορά δεν θα μπορούσε να παρασχεθεί από άλλους οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα παροχής των σχετικών υπηρεσιών και διαθέτουν κατάλληλα διαμορφωμένα οχήματα.

4. Επιπρόσθετα, παρακαλούμε να διευκρινίσετε τον τρόπο κάλυψης των αναγκών μεταφοράς των ως άνω ατόμων στο εν λόγω Κέντρο Αποθεραπείας μέχρι σήμερα, καθώς και τον τρόπο ανάθεσης του ανωτέρω έργου από άλλες Περιφέρειες, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους δυνάμει του άρθρου 155 του ν. 4483/2017, το οποίο προβλέπει ρητά ότι για την οργάνωση και εκτέλεση του μεταφορικού έργου του ως άνω άρθρου ισχύουν αναλογικά τα προβλεπόμενα για μαθητές ΑΜΕΑ στην κοινή υπουργική απόφαση 24001/14.6.2013 (Β` 1449), όπου γίνεται ρητή αναφορά σε διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης. [...]”.

2.3. Σε συνέχεια των ανωτέρω, με το με αρ. πρωτ. 297285/59910/07-03-2018 (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου 1437/09-03-2018) έγγραφό της, η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας απέστειλε συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινίσεις.

2.3.1. Ειδικότερα, στο ανωτέρω έγγραφό του, ο αιτών φορέας αναφέρει τα κάτωθι:

“Η Περιφέρεια Πελοποννήσου σύμφωνα με την παράγραφο ΖΙΙ 6 του άρθρου 186 του Ν.3852/2010, σε συνδυασμό με άρθρο 25 και 26 παρ. 1 και 3α του Π.Δ. 131/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Πελοποννήσου», ασκεί αρμοδιότητες προνοιακού χαρακτήρα που αφορούν μεταξύ άλλων άτομα με αναπηρίες και επιπλέον είναι αρμόδια για την εφαρμογή προγραμμάτων για τις κοινωνικές ομάδες που χρήζουν ειδικής προστασίας και για την ανάληψη οικονομικών ενισχύσεων σε φορείς κοινωνικής αντίληψης. Επιπροσθέτως οι Περιφέρειες, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 155 του νόμου 4483/2017 (ΦΕΚ 107 Α’/ 31-7-2017), δύνανται να αναλαμβάνουν την μεταφορά των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους, στις εγκαταστάσεις των Πιστοποιημένων Φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και αντιστρόφως.

Στην περιοχή Κανταρέ Κορίνθου, λειτουργεί το «Ευθύμιο Κέντρο», το μοναδικό Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης στην χωρική αρμοδιότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, το οποίο παρέχει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις πασχόντων Α.Μ.Ε.Α., διαθέτοντας προς τούτο θεραπευτικά εργαστήρια και προγράμματα προεπαγγελματικής κατάρτισης, με δυνατότητα φιλοξενίας έως και 150 παιδιών και ενηλίκων Α.Μ.Ε.Α, στις εγκαταστάσεις του για την απασχόληση και φροντίδα τους.

Το «Ευθύμιο Κέντρο» είναι ο μοναδικός πιστοποιημένος φορέας παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στην Κορινθία (ΦΕΚ Ειδικής Πιστοποίησης 3575/Β/31-12-2012), που παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες σε παιδιά και ενήλικους με σοβαρότατα προβλήματα νοητικής στέρησης, εγκεφαλικής παράλυσης κλπ., με ιδιαίτερα σημαντική προσφορά στην Κορινθιακή κοινωνία.

Το εν λόγω «Ευθύμιο Κέντρο» ιδρύθηκε και λειτουργεί ήδη από του έτους 1994 από τον Σύλλογο Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων Παιδιών και Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Νομού Κορινθίας, ο δε σύλλογος είναι αναγνωρισμένος ως “Ειδικώς Φιλανθρωπικός”, κατά την έννοια του νόμου, απευθύνεται δε κυρίως, αν όχι αποκλειστικά, σε οικογένειες που αδυνατούν να απευθυνθούν σε ιδιωτικά Κέντρα Αποθεραπείας και Φροντίδας λόγω οικονομικών προβλημάτων.

Να τονισθεί στο σημείο αυτό πως από τα εν λόγω άτομα – τα παιδιά που πάσχουν από βαρύτατα νοσήματα, ουσιαστικά ανίατα νοσήματα – δεν είναι δυνατό να ενταχθούν ούτε καν στο Ειδικό Σχολείο για παιδιά που λειτουργεί στην Κόρινθο.

Δεδομένου ότι η βιωσιμότητα του εν λόγω Κέντρου βρίσκεται σε οριακό σημείο, το Κέντρο πλέον αδυνατεί να καλύψει ακόμη και τρέχουσες ανάγκες, προέκυψε ύψιστη ανάγκη συνδρομής και άμεσης ανταπόκρισης της Περιφέρειας, για την εξασφάλιση του σπουδαίου έργου που αυτό παρέχει.

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, έγινε αποδέκτης αρχικά του με αρ. πρωτ. Φ27/7048/1-12-2016 εγγράφου της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και ακολούθως του με αρ. πρωτ. 65/2-12-2016 εγγράφου του αναγνωρισμένου ως ειδικώς φιλανθρωπικού Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων & Φίλων Παιδιών και Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Ν. Κορινθίας, με τα οποία έγγραφα τέθηκε υπόψη της – και ζητήθηκε η άμεση συνδρομή της - στο να εξασφαλισθεί η συνέχιση της μεταφοράς, κυρίως των παιδιών, αλλά και των ενηλίκων που πάσχουν από εγκεφαλική παράλυση, κινητικά προβλήματα και νοητική υστέρηση, από το σπίτι τους στο «Ευθύμιο Κέντρο», για την παρακολούθηση προγραμμάτων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Α.Μ.Ε.Α., Ημερήσιας Νοσηλείας, Διήμερευσης και Ημερήσιας Φροντίδας, μέσω των υπηρεσιών της ΚΤΕΛ Κορινθίας Α.Ε., δεδομένου ότι είναι ο μόνος πάροχος που διαθέτει ειδικά διαμορφωμένα οχήματα για την εξυπηρέτηση των αναγκών μεταφοράς των εν λόγω ατόμων.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό πως εφόσον δεν θα υπήρχε ανάληψη δράσης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα από την Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας τα παιδιά και ενήλικα Α.Μ.Ε.Α., που αναφέρονται στο άνω έγγραφο θα καταδικάζονταν σε εγκλεισμό στο σπίτι τους, με ανύπαρκτη πολλές φορές φροντίδα, αντί να τυγχάνουν της μέριμνας και αγάπης που απαιτεί για αυτά όχι μόνο ο στοιχειώδης ανθρωπισμός και πολιτισμός αλλά και διατάξεις της νομοθεσίας μας.

Η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα και σε συνδυασμό με:

A) τις διατάξεις:

- i) του άρθρου 155 του νόμου 4483/2017 (ΦΕΚ 107 Α' / 31-7-2017), με τις οποίες δίνεται η δυνατότητα στις Περιφέρειες να αναλαμβάνουν την μεταφορά των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις των Πιστοποιημένων Φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και αντιστρόφως. Για την οργάνωση και εκτέλεση του εν λόγω μεταφορικού έργου, ισχύουν αναλογικά τα προβλεπόμενα για μαθητές ΣΜΕΑ στην κοινή υπουργική απόφαση 24001/ 14.6.2013 (Β' 1449), η δε χρηματοδότηση του μεταφορικού έργου θα γίνεται αποκλειστικά από ίδιους πόρους των Περιφερειών, αποκλεισμένης της χρησιμοποίησης των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων που κατανέμονται στις Περιφέρειες,
- ii) του άρθρου 32, του ν. 4412/2016, «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» και ειδικότερα της παραγράφου 2.β.(ββ) στην οποία ορίζεται ότι, «Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,
- iii) του ν. 4070/2012 (ΦΕΚ 82^{Α'}), όπως ισχύει, επί θεμάτων χορήγησης αδειών κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Ειδικής Μίσθωσης αυτοκινήτων, ειδικά διασκευασμένων για τη μεταφορά ΑμεΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμεΑ), και των σχετικών εφαρμοστικών εγκυκλίων, υπ' αριθμ. Οικ.Α'64339/3573/10-11-2017 (ΑΔΑ: ΩΜΝ465ΧΘΞ-4ΘΙ) και οικ. Α 91016/4951/14-12-2017 (ΑΔΑ: 7Θ9Σ465ΧΘΞ-ΣΧΞ), του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

B) το γεγονός ότι:

- i) η Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., όπως προκύπτει από την υπ. αριθμ. οικ.13664/2705/16-1-2018 σχετική βεβαίωση της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Π.Ε. Κορινθίας είναι ο μοναδικός οικονομικός φορέας, που έχει μόνιμη εγκατάσταση και έδρα στη χωρική αρμοδιότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας (επί της οδού Δημοκρατίας 4 στην Κόρινθο) και που διαθέτει κατάλληλα διαμορφωμένα και πιστοποιημένα οχήματα (4 λεωφορεία) για την μεταφορά Α.μ.Ε.Α., τα οποία (οχήματα) απαιτούνται για την πραγματοποίηση του έργου της μεταφοράς των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του «ΕΥΘΥΜΕΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ». Επιπλέον η Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., παρέχει εξειδικευμένους και έμπειρους συνοδούς – όπως απαιτεί ο νόμος – για τον σκοπό της μεταφοράς των εν λόγω ατόμων,
- ii) στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 22885/4697/24-1-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών, δεν έχει χορηγηθεί περαιτέρω άδεια κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Ειδικής Μίσθωσης αυτοκινήτων, ειδικά διασκευασμένων για τη μεταφορά ΑμεΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμεΑ), σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.,

iii) η έλλειψη, εντός της χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Κορινθίας, ειδικά διασκευασμένων οχημάτων για τη μεταφορά ΑμεΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμεΑ), σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., και η εξ αντικειμένου αδυναμία εξεύρεσης άλλης εύλογης και οικονομικά συμφέρουσα εναλλακτικής λύσης για την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου σκοπού. Διαφορετική λύση θα ήταν ιδιαίτερα κοστοβόρα και θα καθιστούσε την σύναψη σύμβασης αποτρεπτική και μη συμβατή με τα υφιστάμενα οικονομικά δεδομένα, καθότι στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας που θα διέθετε τυχόν ειδικά διαμορφωμένα οχήματα θα είχε έδρα και μόνιμες εγκαταστάσεις εκτός των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Κορινθίας, με άμεση συνέπεια στην επιβάρυνση του έργου με το κόστος μετακίνησης του μέσου από και προς τον τόπο προέλευσής του,

iv) η απουσία ανταγωνισμού δεν οφείλεται σε οποιαδήποτε τεχνική ή σκόπιμη παραποίηση όρων, αλλά αποκλειστικά στις προσημειωθείσες αντικειμενικές παραμέτρους,

προτίθεται να αναλάβει την πραγματοποίηση του έργου της μεταφοράς των παιδιών και ενηλίκων Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του «ΕΥΘΥΜΕΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ» Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Α.Μ.Ε.Α., Ημερήσιας Νοσηλείας, Διημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας,

προσφεύγοντας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2.ββ, του αρθ. 32 του ν. 4412/16, στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (χωρίς προηγούμενη δημοσίευση) με τον μοναδικό οικονομικό φορέα στην χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, που διαθέτει ειδικά διαμορφωμένα και πιστοποιημένα οχήματα, ικανά να μεταφέρουν παιδιά και ενήλικα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, από τον τόπο διαμονής τους προς το Ευθύμειο Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης, που λειτουργεί στην Αρχαία Κόρινθο και αντίστροφα, για να παρακολουθούν πρόγραμμα ημερήσιας νοσηλείας και φροντίδας στα πλαίσια της θεραπευτικής τους αγωγής.

Η Π.Ε. Κορινθίας για την πραγματοποίηση του εν λόγω σκοπού, έχει ήδη δεσμεύσει πιστώσεις ύψους 190.060,06 ευρώ σε βάρος του ΚΑΕ 0829.0001 του Ειδικού Φορέα 072, του Προϋπολογισμού της έτους 2018 (ΑΔΑ: 6ΡΜΘ7Λ1-ΟΝΨ), τα οποία θα καλυφθούν αποκλειστικά από ίδιους πόρους της Π.Ε. Κορινθίας. Ομοίως δεσμεύεται να εγγράψει και να δεσμεύσει τις ανάλογες αναγκαίες πιστώσεις στον προϋπολογισμό των επόμενων οικονομικών ετών (2019, 2020) τα οποία θα βαρύνει η σχετική δαπάνη.

Για την πραγματοποίηση του έργου της μεταφοράς των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του «ΕΥΘΥΜΕΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ» και αντιστρόφως, οργανώθηκαν, σχεδιάστηκαν και κοστολογήθηκαν τέσσερα δρομολόγια, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές μεθόδους και τους μαθηματικούς τύπους που ορίζονται στην κοινή υπουργική απόφαση 24001/ 14.6.2013 (Β' 1449) για τον υπολογισμό του κόστους της μεταφοράς μαθητών. Το κόστος που προέκυψε από τον ανωτέρω υπολογισμό, προσαυξήθηκε έως 50%, δεδομένου ότι για την εκτέλεση των εν λόγω δρομολογίων απαιτείται η χρήση ειδικά διαμορφωμένων οχημάτων, ικανά να μεταφέρουν Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).

Παρακαλούμε να εξετάσετε το αίτημα της υπηρεσίας μας για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, κατά τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β του Ν.4412/16), για την (απ' ευθείας) ανάθεση στην πάροχο «ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.» της σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ατόμων ΑΜΕΑ στην Π.Ε. Κορινθίας, καθώς αποτελεί το μοναδικό οικονομικό φορέα στην χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας από τον τόπο διαμονής τους προς το Ευθύμειο Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης, που λειτουργεί στην Αρχαία Κόρινθο και

αντίστροφα, για να παρακολουθούν πρόγραμμα ημερήσιας νοσηλείας και φροντίδας στα πλαίσια της θεραπευτικής τους αγωγής.”

2.3.2. Επίσης, με το ως άνω έγγραφο, ο εν λόγω φορέας απέστειλε στην Αρχή «Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς παιδιών και ατόμων με ειδικές ανάγκες στη χωρικής αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης”, στην οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η περιγραφή του αντικειμένου της αιτούμενης σύμβασης ως εξής:

“Τα δρομολόγια, το ημερήσιο και το συνολικό κόστος (με ΦΠΑ 24%) για τα οποία θα δοθεί προσφορά είναι τα κάτωθι:

Δρομολόγια	Ημερήσιο κόστος (χωρίς ΦΠΑ)	Ημερήσιο κόστος προσαυξημένο κατά 50% βάσει ΚΥΑ 24001/13 (χωρίς ΦΠΑ)	Συνολικό κόστος για 623 ημέρες (χωρίς ΦΠΑ με 50% προσαύξηση)
ΑΣΠΡΑ ΧΩΜΑΤΑ-ΛΟΥΤΡΑΚΙ-ΕΥΘΥΜΕΙΟ (μετ' επιστροφής)	135,35 €	203,03 €	126.484,58 €
ΛΟΥΤΡΑ ΩΡΑΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ-ΚΑΛΑΜΑΚΙ-ΙΣΘΜΙΑ-ΕΥΘΥΜΕΙΟ (μετ' επιστροφής)	155,43 €	233,15 €	145.249,34 €
ΚΟΡΙΝΘΟΣ (ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑ, ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ)-ΕΥΘΥΜΕΙΟ (μετ' επιστροφής)	77,17 €	115,76 €	72.115,37 €
ΕΞΑΜΙΛΙΑ-ΑΡΧ.ΚΟΡΙΝΘΟΣ-ΕΥΘΥΜΕΙΟ (μετ' επιστροφής)	107,64 €	161,46 €	100.589,58 €
ΣΥΝΟΛΟ	475,59 €	713,39 €	444.438,86 €
ΦΠΑ 24%	114,14 €	171,21 €	106.665,33 €
ΠΡΟΑΙΡΕΣΗ 20% ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ			88.887,77 €
ΠΡΟΑΙΡΕΣΗ 20% ΜΕ ΦΠΑ			110.220,84 €

Περαιτέρω, στην εν λόγω Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναφέρονται οι όροι και τα δικαιολογητικά συμμετοχής στη διαδικασία, τα δρομολόγια και ο υπολογισμός του κόστους αυτών βάσει της Κ.Υ.Α. 24001/14-06-2013, υποδείγματα των εγγυητικών επιστολών καθώς και υπόδειγμα της σύμβασης.

2.3.3. Παράλληλα, ο ως άνω φορέας με το ανωτέρω έγγραφο-αίτημά του υπέβαλε τα με αρ. πρωτ. 293343/58943/16-112017, 13664/2705/16-01-2018 και 22885/4697/24-01-2018 έγγραφα του Τμήματος Αδειών της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, σύμφωνα με τα οποία βεβαιώνεται ότι η “ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ” είναι ο μοναδικός οικονομικός φορέας, που έχει μόνιμη εγκατάσταση και έδρα στη χωρική αρμοδιότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας και διαθέτει κατάλληλα διαμορφωμένα και πιστοποιημένα οχήματα (4 λεωφορεία) για την μεταφορά Α.μ.Ε.Α., καθώς επίσης ότι, στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, δεν έχει χορηγηθεί καμία άδεια κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Ειδικής Μίσθωσης αυτοκινήτων, ειδικά διασκευασμένων για τη μεταφορά ΑμΕΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμΕΑ),

σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της “Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.”.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγματεύσεως για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α'47) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές emπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου [...]».

4. Η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ορίζει: “Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...]. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού”.

5. Το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του ίδιου νόμου ορίζει τα παρακάτω: “1. Το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. 2. Διαδικασία σύναψης σύμβασης ή σύμβαση κατά την έννοια του παρόντος Βιβλίου είναι η απόκτηση, μέσω δημόσιας σύμβασης, από μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές, έργων, αγαθών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως του κατά πόσον τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες προορίζονται για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος”.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου, ως ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ του σχετικού Κανονισμού 2017/2364/ΕΕ της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2017 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων: “Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: [...] γ) 221.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν emπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α”.

7. Στο άρθρο 6 παρ. 1, 3 και 9 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: “Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...] 3. Η επιλογή της

χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. [...] 9. Όταν ένα σχέδιο αγοράς για την απόκτηση ομοιογενών αγαθών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 περιπτώσεις β' και γ' η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος".

8. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. ββ' του ν. 4412/2016 (Α' 147), η οποία ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. ββ' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι: "2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: [...]

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης' [...]"

III. Νομική Εκτίμηση

9. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών με την έννοια της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, προϋπολογισθείσας αξίας 444.438,86€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

10. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη στα παρόμοιου περιεχομένου άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη

23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

11. Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, με το υπό κρίση αίτημά της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού επί τη βάση της ύπαρξης τεχνικών λόγων), ως εκ τούτου, δέον όπως διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων.

Στο πλαίσιο εφαρμογής της ως άνω επικαλούμενης διάταξης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, όταν για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων ή μεθόδων) καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα.

Στο πλαίσιο της ερμηνευόμενης διάταξης, ο οικονομικός φορέας, στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση για λόγους τεχνικούς, **δεν αρκεί να είναι απλώς ικανός να προμηθεύει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο τα αιτούμενα είδη, αλλά απαιτείται να είναι και ο μοναδικός, έναντι οιαδήποτε άλλου φορέα, που προμηθεύει δυνητικά ανάλογα είδη.** (ΔΕΚ 199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, ΔΕΚ 296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, ΔΕΚ 57/94 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 106/2015, 77/2015, 39/2014, 12/2014, 248/2013).

Επισημαίνεται ότι η **τεχνική μοναδικότητα του προμηθευτή**, που δικαιολογεί την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, συντρέχει όταν η υφιστάμενη δημόσια ανάγκη θεραπεύεται αποκλειστικά από συγκεκριμένα είδη, τα οποία δεν προσφέρονται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα, ήτοι υπό συνθήκες ανταγωνισμού, εντός συγκεκριμένης εδαφικής περιφέρειας, λόγω αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων ή μεθόδων (ΕλΣυν Τμήμα VI Πράξεις 14/2003 και 125/2000).

Συνεπώς, ο αναθέτων φορέας δύναται να προβεί, ύστερα από διαπραγματεύσεις, σε απευθείας ανάθεση δημόσιας σύμβασης προμήθειας για λόγους τεχνικούς, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, έχοντας, όμως, προηγουμένως σταθμίσει όλες τις οικονομοτεχνικές παραμέτρους, που καθιστούν αναγκαία την προσφυγή σε αυτήν την όλως εξαιρετική διαδικασία, με πλήρη και ειδική αιτιολογία που πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, για τους λόγους που επέβαλαν την απόφασή της αυτή, διαφορετικά η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης δεν είναι νόμιμη (βλ. Πράξεις 77/2008, 263/2007, 186, 187, 188, 189, 190, 191/2006, 61/2004 VI Τμ Ε.Σ).

Επιπλέον, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 61 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, *“λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων για τον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις στις οποίες είτε είναι αδύνατη η δημοσίευση, λόγω εξαιρετικά επείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε γεγονότα που δεν μπορεί να προβλέψει ή για τα οποία δεν ευθύνεται ο αναθέτων φορέας, είτε είναι σαφές εξ αρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή καλύτερα αποτελέσματα των δημόσιων προμηθειών, μεταξύ άλλων επειδή υπάρχει αντικειμενικά μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση.[...] Η αποκλειστικότητα μπορεί επίσης να οφείλεται σε άλλους λόγους, αλλά μόνον οι καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από τον ίδιο τον αναθέτοντα φορέα με στόχο τη*

μελλοντική διαδικασία προμηθειών. Οι αναθέτοντες φορείς που βασίζονται στην εξαίρεση αυτή πρέπει να εξηγήσουν για ποιον λόγο δεν υπάρχουν λογικές εναλλακτικές λύσεις ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής μεταξύ άλλων εκτός του κράτους μέλους του αναθέτοντος φορέα ή η εξέταση συγκρίσιμων από λειτουργικής άποψης έργων, αγαθών και υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας οικονομικός φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.[...]

12.1. Εν προκειμένω, οι τεχνικοί λόγοι που προβάλλει η Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας για να τεκμηριώσει το αίτημά της και την αναγκαιότητα ανάθεσης της αιτούμενης σύμβασης στην εταιρεία ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ, οι οποίοι εμποδίζουν την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, όπως αυτοί προκύπτουν από το με αρ. πρωτ. 297285/59910/07-03-2018 έγγραφο – αίτημα της είναι οι ακόλουθοι:

“[...] i) η Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., όπως προκύπτει από την υπ. αριθμ. οικ.13664/2705/16-1-2018 σχετική βεβαίωση της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Π.Ε. Κορινθίας είναι ο μοναδικός οικονομικός φορέας, που έχει μόνιμη εγκατάσταση και έδρα στη χωρική αρμοδιότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας (επί της οδού Δημοκρατίας 4 στην Κόρινθο) και που διαθέτει κατάλληλα διαμορφωμένα και πιστοποιημένα οχήματα (4 λεωφορεία) για την μεταφορά Α.μ.Ε.Α., τα οποία (οχήματα) απαιτούνται για την πραγματοποίηση του έργου της μεταφοράς των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις του «ΕΥΘΥΜΕΙΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ». Επιπλέον η Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., παρέχει εξειδικευμένους και έμπειρους συνοδούς – όπως απαιτεί ο νόμος – για τον σκοπό της μεταφοράς των εν λόγω ατόμων,

ii) στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, σύμφωνα με το υπ’ αριθ. 22885/4697/24-1-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών, δεν έχει χορηγηθεί περαιτέρω άδεια κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Ειδικής Μίσθωσης αυτοκινήτων, ειδικά διασκευασμένων για τη μεταφορά ΑμεΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμεΑ), σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.,

iii) η έλλειψη, εντός της χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Κορινθίας, ειδικά διασκευασμένων οχημάτων για τη μεταφορά ΑμεΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμεΑ), σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε., και η εξ αντικειμένου αδυναμία εξεύρεσης άλλης εύλογης και οικονομικά συμφέρουσα εναλλακτικής λύσης για την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου σκοπού. Διαφορετική λύση θα ήταν ιδιαίτερα κοστοβόρα και θα καθιστούσε την σύμβαση αποτρεπτική και μη συμβατή με τα υφιστάμενα οικονομικά δεδομένα, καθότι στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας που θα διέθετε τυχόν ειδικά διαμορφωμένα οχήματα θα είχε έδρα και μόνιμες εγκαταστάσεις εκτός των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Κορινθίας, με άμεση συνέπεια στην επιβάρυνση του έργου με το κόστος μετακίνησης του μέσου από και προς τον τόπο προέλευσής του,

iv) η απουσία ανταγωνισμού δεν οφείλεται σε οποιαδήποτε τεχνική ή σκόπιμη παραποίηση όρων, αλλά αποκλειστικά στις προσημειωθείσες αντικειμενικές παραμέτρους, [...]” (Ιστορικό υπό 2.3.1.).

12.2. Προς επίρρωση των ανωτέρω ισχυρισμών, η ΠΕ Κορινθίας στο με αριθμ. πρωτ. 297285/59910/07-03-2018 έγγραφο – αίτημα της παραθέτει τις βεβαιώσεις της Διεύθυνσης

Μεταφορών και Επικοινωνιών της, όπου αναφέρεται ότι πράγματι η “ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ” είναι ο μοναδικός οικονομικός φορέας που έχει μόνιμη εγκατάσταση και έδρα στη χωρική αρμοδιότητα της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας και διαθέτει κατάλληλα διαμορφωμένα και πιστοποιημένα οχήματα (4 λεωφορεία) για την μεταφορά Α.μ.Ε.Α., ενώ παράλληλα, στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, δεν έχει χορηγηθεί καμία άδεια κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Ειδικής Μίσθωσης αυτοκινήτων, ειδικά διασκευασμένων για τη μεταφορά ΑμΕΑ (Ε.Δ.Χ.-ΕΙΔΜΙΣΘ ΑμΕΑ), σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 4070/2012, πλην των τεσσάρων οχημάτων της “Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.” (Ιστορικό υπό 2.3.3.).

13. Με βάση τα ανωτέρω συνάγεται ότι, κατά την κρίση της ΠΕ Κορινθίας, αφενός η εταιρεία ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ είναι τεχνικά ικανή να παράσχει τις αιτούμενες υπηρεσίες αποτελεσματικά, αφετέρου, δεν υφίσταται ισοδύναμη εναλλακτική λύση και τυχόν υποκατάστατη λύση θα ήταν οικονομικά απρόσφορη κατά τα προαναφερόμενα στο έγγραφο-αίτημά της, λόγω μη εγκατάστασης του υποψήφιου οικονομικού φορέα εντός των ορίων της χωρικής της αρμοδιότητας, χωρίς ωστόσο να έχει σταθμίσει όλες τις οικονομοτεχνικές παραμέτρους, που οδηγούν στην εκτίμηση αυτή με πλήρη και ειδική αιτιολογία, ως όφειλε.

Ειδικότερα, στο υπό εξέταση αίτημά της η αναθέτουσα αρχή επικαλείται την αναγκαιότητα ανάθεσης της αιτούμενης σύμβασης στον συγκεκριμένο οικονομικό φορέα (ΚΤΕΛ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΑΕ) προβάλλοντας ως τεχνικό λόγο, αποκλειστικά τη γεωγραφική τοποθέτηση της έδρας της εν λόγω εταιρείας, εισάγοντας ουσιαστικά γεωγραφικό περιορισμό ως όρο συμμετοχής στην εν θέματι διαδικασία επιλογής, αποκλείοντας όλους τους λοιπούς δυνητικούς προσφέροντες λόγω μη πλήρωσής του.

Ωστόσο, σύμφωνα με τις με αριθμ. 2/2014 και 11/2015 Κατευθυντήριες Οδηγίες της Αρχής, οι οποίες συντάχθηκαν με βάση την πλούσια – ως προς το ζήτημα αυτό - νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΚ απόφαση της 27-10-2005, υπόθεση C-234/03, Contse SA, Vivisol Srl, Oxigen Salud SA κατά Instituto Nacional de Gestion Sanitaria (Ingesa), πρώην Instituto Nacional de la Salud (Insalud), ΔΕΚ απόφαση της 13-11-2007, υπόθεση C-507/2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας, ΔΕΚ απόφαση της 26-9-2000, υπόθεση C-225/1998 Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, κ.α.), δεν μπορούν να τίθενται γεωγραφικοί περιορισμοί ως κριτήρια ποιοτικής επιλογής/όροι συμμετοχής, και άρα ως λόγοι που επιφέρουν τον αποκλεισμό του προσφέροντος, σε περίπτωση μη πλήρωσής τους (πχ. δεν μπορεί να τίθεται ως προϋπόθεση συμμετοχής στο τεύχος της διακήρυξης η διατήρηση εκ μέρους των υποψηφίων πρατηρίων υγρών καυσίμων εντός των διοικητικών ορίων του δήμου). Και τούτο, διότι όπως έχει κριθεί από το ΔΕΕ, προκαλούνται δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των συμμετεχόντων, ανάλογα με τον τόπο εγκατάστασής τους, οι οποίες αντίκεινται στις θεμελιώδεις αρχές της ενωσιακής νομοθεσίας περί ισότιμης μεταχείρισης, απαγόρευσης διακρίσεων και τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, που, είτε δεν δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, είτε βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού.

Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, ως προς τη θέση γεωγραφικών περιορισμών ως όρων συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης, έχει αποφανθεί η Αρχή, με μια σειρά αποφάσεων της επί αιτημάτων αναθετουσών αρχών για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (σχετικές οι υπ' αριθ. 45/2012, 145, 163, 252, 276, 554, 536, 534/2013, 5, 26, 44, 62, 65, 79, 84, 151, 232, 236/2014, 45/2016, 81, 110/2017 και Δ12/2018 αποφάσεις της ΕΑΑΔΗΣΥ), στις οποίες έκρινε ότι όροι συμμετοχής σε διακηρύξεις, με σαφή αναφορά γεωγραφικού προσδιορισμού, εισάγουν περιορισμό στον αριθμό των συμμετεχόντων, βάσει του γεωγραφικού προσδιορισμού του τόπου εγκατάστασής

τους, και άρα είναι περιοριστικοί του ανταγωνισμού, ευνοώντας όχι τις επιχειρήσεις με εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά μόνο τις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους εντός των ορίων συγκεκριμένης περιοχής, και ως εκ τούτου, προσκρούουν στη θεμελιώδη αρχή του ενωσιακού δικαίου περί ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης των συμμετεχόντων από τις αναθέτουσες αρχές. Σε κάθε περίπτωση, έχει κριθεί από την Αρχή ότι, κάθε όρος που τυχόν εισάγει περιορισμό στις γενικές αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού, πρέπει να τεκμηριώνεται με ειδική αιτιολόγηση, ώστε να προκύπτει ότι είναι αναγκαίος και πρόσφορος για την επίτευξη του στόχου στον οποίον αποβλέπει και να μην τελεί σε δυσαναλογία με το αντικείμενο της σύμβασης. (Πρβ. Απόφαση του ΔΕΚ της 27-10-2005, υπόθεση C-234/03, Contse SA, όπ.π.).

Περαιτέρω διαπιστώνεται ότι, ανεξαρτήτως των ανωτέρω, από κανένα εκ των στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου δεν αποδεικνύεται επαρκώς ότι δεν υπάρχουν και άλλα, πλην των οχημάτων της “Κ.Τ.Ε.Λ. Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Ε.”, λεωφορεία ή επιβατικά οχήματα Δ.Χ. κατάλληλα διασκευασμένα για τις ανάγκες της εν θέματι σύμβασης, ενώ επίσης ότι, σε κάθε περίπτωση, μόνο μία διαφανής διαδικασία με όρους κατάλληλα καθορισμένους και λεπτομερείς θα μπορούσε να καταλήξει με ασφάλεια σε αυτό το συμπέρασμα.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Αρχή **ομόφωνα αποφασίζει:**

Την απόρριψη του αιτήματος της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας και την μη παροχή σύμφωνης γνώμης για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών μεταφοράς ΑμεΑ από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις πιστοποιημένου φορέα του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και αντιστρόφως στη χωρική αρμοδιότητα της Π.Ε. Κορινθίας, για τα έτη 2018, 2019 και 2020, προϋπολογισμού 444.438,86€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ΄, υποπερίπτωση δδ΄ του Ν. 4013/2011, για προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2018

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Η Αντιπρόεδρος

Χριστίνα Μπουσουλέγκα